

Svenska industriminnesföreningen

2015-03-15

Kulturdepartementet

Ku2015/02515/KL

Ny museipolitik (SOU: 2015:89)

Yttrande från Svenska industriminnesföreningen

Svenska industriminnesföreningen (SIM) har sedan starten 1989 arbetat för att främja intresset för industrihistoria och industriminnesvård. Medlemmarna i SIM återfinns över hela landet, inom många olika yrken och med skilda specialintressen. SIM är ett nätverk inom fältet industriarv och industrihistoria. Bland medlemmarna finns enskilda och yrkesverksamma inom industriarvsfältet – liksom forsknings- och utbildningsinstitutioner, myndigheter, museer, arkiv samt fristående aktörer. Föreningen är öppen för alla som vill värna industriarvet – både enskilda och organisationer. Varje år delar SIM ut utmärkelsen Årets industriminne.

SIM har tagit del av remissen Ny museipolitik SOU: 2015:89 och lämnar följande yttrande.

Förslag angående instiftande av museilag

SIM stödjer förslaget om en museilag med följande påpekanden:

- Förslaget till museilag avser enligt avgränsningen i §1 offentligt styrda museer, dvs. bara en del av museisverige. Det är därför olyckligt att lagen benämns "museilag". Lagens avgränsning bör tydliggöras i lagens benämning.
- Enligt §2 i utredningens lagförslag avser lagtexten med museum "en institution som bedriver utställningsverksamhet som är öppen för allmänheten och som har avlönad personal". Denna definition skiljer sig i avgörande delar från ICOM:s definition av museum som bland annat artikulerar museernas samlingsförvaltande, pedagogiska och kunskapsförmedlande verksamhet. SIM anser att det är högst olämpligt och i grunden omotiverat att i en central museilag tillämpa en definition som urholkar och försvagar museibegreppet.
- Under rubriken "Publik verksamhet" anger §§ 6 och 7 allsidighet, öppenhet, kvalitet och tillgänglighet ska prägla museerna i det allmänna museiväsendet. SIM anser att dessa mål bör omfatta museernas hela verksamhetsområde, dvs. förutom publik verksamhet, även kunskapsuppbyggnad och en aktiv förvaltning av samlingarna. SIM anser därför att rubriken bör ändras.
- SIM saknar bestämmelser om såväl tillsynsmyndighet som föreskriftsrätt gällande den föreslagna lagen.

Förslag angående kollegial granskning

Utredningen föreslår ett kvalitetsdrivande system med kollegial granskning (peer review) av de statliga museernas verksamhet. SIM stödjer förslaget med tillägget att denna kollegiala granskning bör vara internationell. SIM anser att det är viktigt att granskningen även omfattar t. ex. museologi, utställningar, pedagogik och kommunikation.

Förslag om museimyndighet

SIM ställer sig positivt till förslaget om av en ny museimyndighet och vill understryka betydelsen av att denna myndighet har uppsikt över och utvecklingsansvar för hela museiområdet.

SIM ställer sig bakom formuleringen i §4 i utredningens förslag till förordning att myndigheten i sin verksamhet ska integrera ett jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv samt ett internationellt kulturellt utbyte och samarbete. Med denna paragraf kan myndigheten styra museisverige i en angelägen riktning, som kan bidra till att stärka det demokratiska samhället.

*

SIM ser en risk att den föreslagna museilagen innebär att fokus i den offentliga museipolitiken kommer att riktas mot de museiverksamheter som omfattas av lagen. Vi anser att det är av yttersta vikt att en ny museilag inte innebär att det blir svårare för övriga museer att få offentlig finansiering eller att deras ställning på annat sätt försvagas. Detta gäller inte minst de 1 450 arbetslivsmuseerna samt hembygdsrörelsens gårdar och museer. Dessa anläggningar har en central plats i det kulturhistoriska landskapet och utgör en avgörande del av den museala verksamheten i Sverige. De flesta av arbetslivsmuseerna har sin verksamhet och sina samlingar knutna till industrisamhällets och samtidens historia. Detsamma gäller många av hembygdsrörelsens anläggningar. SIM anser att det är av utomordentlig vikt att verksamheterna vid dessa utvecklas kontinuerligt och att även mindre museer förmedlar ett reflekterande förhållningssätt till historien och omvärlden.

SIM vill också med eftertryck understryka betydelsen av en kontinuerlig och bred debatt för att värna de centrala mål om demokrati, jämställdhet, barnperspektiv och internationellt arbete som uttrycks i §3 av den föreslagna museilagen och i §4 av den föreslagna förordningen. Skrivningarna kan utsättas för betydande omtolkningar i samband med skiftande politiska majoriteter. Det är genom bred och socialt rättvis delaktighet i museernas verksamhet som demokratin fördjupas.

För Svenska industriminnesföreningen,

Jan af Geijerstam
Ordförande Svenska industriminnesföreningen (SIM)
Götgatan 99
116 62 Stockholm

Tel: 08-641 31 12 (hem)
070-566 21 53
Mail: jan@geijerstam.se
Webb SIM: www.sim.se